

1. Identificación da programación

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36017430	Ricardo Mella	Vigo	2022/2023

Ciclo formativo

Código da familia profesional	Familia profesional	Código do ciclo formativo	Ciclo formativo	Grao	Réxime
SAN	Sanidade	CMSAN02	Farmacia e parafarmacia	Ciclos formativos de grao medio	Réxime de adultos

Módulo profesional e unidades formativas de menor duración (*)

Código MP/UF	Nome	Curso	Sesións semanais	Horas anuais	Sesións anuais
MP0103	Operacións básicas de laboratorio	2022/2023	9	239	286

(*) No caso de que o módulo profesional estea organizado en unidades formativas de menor duración

Profesorado responsable

Profesorado asignado ao módulo	MARÍA CARMEN JULIA MERA GONZÁLEZ
Outro profesorado	

Estado: Pendente de supervisión inspector

2. Concreción do currículo en relación coa súa adecuación ás características do ámbito produtivo

O técnico en Farmacia e Parafarmacia ejerce a súa actividade en establecementos de venda de produtos farmacéuticos e parafarmacias e produtos relacionados coa saúde humana e animal, e tamén produtos cosméticos e outros. Tamén pode exercer actividade profesional en pequenos laboratorios de elaboración de produtos farmacéuticos.

Neste módulo profesional se imparte a formación necesaria para realizar análises básicas en laboratorios.

As análises básicas en laboratorio inclúen aspectos tales como:

- Preparar material e equipamentos para poder realizar controis analíticos
- Asistir no proceso de elaboración de produtos farmacéuticos e parafarmacéuticos
- Aplicar normas de calidade, seguridade e hixiene no laboratorio
- Asistir na realización de análises clínicas elementais baixo supervisión.

As actividades profesionais asociadas a súa función aplícanse en pequenos laboratorios e farmacias

3. Relación de unidades didácticas que a integran, que contribuirán ao desenvolvemento do módulo profesional, xunto coa secuencia e o tempo asignado para o desenvolvemento de cada unha

U.D.	Título	Descrición	Duración (sesións)	Peso (%)	Resultados de aprendizaxe					
					10300					
					RA1	RA2	RA3	RA4	RA5	RA6
1	Las operaciones básicas de laboratorio	Seguridade, documentación, riscos e operacións básicas de laboratorio. Xestión de residuos e introducción as medicións	24	7	X					
2	El utillaje de laboratorio	Material funxible e inventariable. Tipos e características	24	7	X					
3	Limpieza y mantenimiento del utillaje	Lavado, desinfección e esterilización do material. Técnicas.	24	7	X					
4	Los productos de laboratorio	Átomos e moléculas. Disolucións e dispersións. Solubilidade	48	20		X				
5	La preparación de disoluciones	Formas de expresar a concentración. Disolucións e dilucións. Ph e conductividade	36	13		X				
6	La separación de mezclas: métodos mecánicos	Tamización. Filtración. Decantación. Centrifugación	36	13			X			
7	La separación de mezclas: métodos difusionales	Desecación. Cristalización. Adsorción y absorción. Extracción con disolventes	47	19				X		
8	Identificación y caracterización de sustancias	Punto de fusión y ebullición. Densidad. Viscosidad. Índice de refracción. Absorbancia. Electroforesis y cromatografía.	24	7					X	
9	Las muestras	Lotes. Representatividade. Plan de muestreo. Conservación e transporte das mostras. Rexistro e eliminación das mostras. Mostras clínicas. Mostras de augas	23	7						X
Total:			286							

4. Por cada unidade didáctica

4.1.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
1	Las operaciones básicas de laboratorio	24

4.1.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Mantén materiais e instalacións de servizos auxiliares de laboratorio, identifica os recursos necesarios e relaciona os instrumentos adecuados coas principais técnicas empregadas.	SI

4.1.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Que el alumno sepa cuáles son los equipos inventariables y el material fungible	1	Conocer y manejar los instrumentos de vidrio volumétricos. Conocer y manejar los equipos inventariables del laboratorio	24,0
TOTAL			24

4.1.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA1.1 Identifícaronse, mediante a súa denominación habitual e un esquema ou unha representación gráfica, os materiais de vidro, de plástico, de caucho e metálicos en relación coa función que desempeñen.	• PE.1	S	20
CA1.2 Preparáronse os sistemas de calefacción e refrixeración no laboratorio e recoñecéronse os elementos, os equipamentos e os aparellos para utilizar nas operacións que requiran calor ou frío.	• PE.2	S	10
CA1.3 Descríbense os equipamentos de produción de baleiro no laboratorio e as súas conexións para realizar operacións básicas a presión reducida, así como o instrumento de medida de presión asociado.	• PE.3	S	10
CA1.4 Aplicáronse técnicas de tratamento de augas para utilizar no laboratorio mediante os equipamentos acaídos, e explicouse o principio desas técnicas.	• PE.4	S	10
CA1.5 Clasifícaronse os materiais e os instrumentos do laboratorio tendo en conta a súa función e o fundamento da técnica en que se empreguen, e xustificouse o seu uso nun procedemento dado.	• PE.5	S	20
CA1.6 Descríbense os aparellos de esterilización do material de laboratorio	• PE.6	S	10
CA1.7 Aplicáronse as principais técnicas de limpeza, desinfección, conservación e esterilización do instrumental de laboratorio.	• PE.7	S	20
TOTAL			100

4.1.e) Contidos

Contidos
Materiais habituais no laboratorio.
Servizos auxiliares do laboratorio.
Técnicas e procedementos de limpeza e esterilización do material.
Materiais de prevención de riscos no laboratorio

4.1.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Conocer y manejar los instrumentos de vidrio volumétricos. Conocer y manejar los equipos inventariables del laboratorio - Material inventariable y fungible de un laboratorio		•	• Entrega tarefas asignadas en esta unidade	• pizarra, computadoras, libro texto	<ul style="list-style-type: none"> • PE.1 • PE.2 • PE.3 • PE.4 • PE.5 • PE.6 • PE.7 	24,0
TOTAL						24,0

4.2.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
2	El utillaje de laboratorio	24

4.2.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Mantén materiais e instalacións de servizos auxiliares de laboratorio, identifica os recursos necesarios e relaciona os instrumentos adecuados coas principais técnicas empregadas.	SI

4.2.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Conocer el utillaje del laboratorio	1	utillaje del laboratorio	24,0
TOTAL			24

4.2.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA1.1 Identifícanse, mediante a súa denominación habitual e un esquema ou unha representación gráfica, os materiais de vidro, de plástico, de caucho e metálicos en relación coa función que desempeñen.	• PE.1	S	10
CA1.2 Preparáronse os sistemas de calefacción e refrixeración no laboratorio e recoñécéronse os elementos, os equipamentos e os aparellos para utilizar nas operacións que requiran calor ou frío.	• PE.2	S	20
CA1.3 Descríbense os equipamentos de produción de baleiro no laboratorio e as súas conexións para realizar operacións básicas a presión reducida, así como o instrumento de medida de presión asociado.	• PE.3	S	20
CA1.4 Aplicáronse técnicas de tratamento de augas para utilizar no laboratorio mediante os equipamentos acaídos, e explicouse o principio desas técnicas.	• PE.4	S	20
CA1.5 Clasifícanse os materiais e os instrumentos do laboratorio tendo en conta a súa función e o fundamento da técnica en que se empreguen, e xustifícase o seu uso nun procedemento dado.	• PE.5	S	10
CA1.6 Descríbense os aparellos de esterilización do material de laboratorio	• PE.6	S	10
CA1.7 Aplicáronse as principais técnicas de limpeza, desinfección, conservación e esterilización do instrumental de laboratorio.	• PE.7	S	10
TOTAL			100

4.2.e) Contidos

Contidos
Materiais habituais no laboratorio.
Servizos auxiliares do laboratorio.
Técnicas e procedementos de limpeza e esterilización do material.
Materiais de prevención de riscos no laboratorio

4.2.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
utillaxe del laboratorio		•	• Entrega tarefas asignadas en esta unidade	• pizarra, computadoras, libro texto	<ul style="list-style-type: none"> • PE.1 • PE.2 • PE.3 • PE.4 • PE.5 • PE.6 • PE.7 	24,0
TOTAL						24,0

4.3.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
3	Limpeza y mantenimiento del utillaje	24

4.3.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA1 - Mantén materiais e instalacións de servizos auxiliares de laboratorio, identifica os recursos necesarios e relaciona os instrumentos adecuados coas principais técnicas empregadas.	SI

4.3.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 limpeza y mantenimiento del utillaje del laboratorio	1	limpieza y mantenimiento del utillaje de laboratorio	24,0
TOTAL			24

4.3.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA1.1 Identifícanse, mediante a súa denominación habitual e un esquema ou unha representación gráfica, os materiais de vidro, de plástico, de caucho e metálicos en relación coa función que desempeñen.	• PE.1	S	0
CA1.2 Preparáronse os sistemas de calefacción e refrixeración no laboratorio e recoñécóronse os elementos, os equipamentos e os aparellos para utilizar nas operacións que requiran calor ou frío.	• PE.2	S	0
CA1.3 Descríbense os equipamentos de produción de baleiro no laboratorio e as súas conexións para realizar operacións básicas a presión reducida, así como o instrumento de medida de presión asociado.	• PE.3	S	0
CA1.4 Aplicáronse técnicas de tratamento de augas para utilizar no laboratorio mediante os equipamentos acaídos, e explicouse o principio desas técnicas.	• PE.4	S	0
CA1.5 Clasifícanse os materiais e os instrumentos do laboratorio tendo en conta a súa función e o fundamento da técnica en que se empreguen, e xustificouse o seu uso nun procedemento dado.	• PE.5	S	0
CA1.6 Descríbense os aparellos de esterilización do material de laboratorio	• PE.6	S	50
CA1.7 Aplicáronse as principais técnicas de limpeza, desinfección, conservación e esterilización do instrumental de laboratorio.	• PE.7	S	50
TOTAL			100

4.3.e) Contidos

Contidos
Materiais habituais no laboratorio.
Servizos auxiliares do laboratorio.
Técnicas e procedementos de limpeza e esterilización do material.
Materiais de prevención de riscos no laboratorio

4.3.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
limpieza y mantenimiento del utillaje de laboratorio		•	• Entrega tarefas asignadas en esta unidade	• pizarra, computadoras, libro texto	<ul style="list-style-type: none"> • PE.1 • PE.2 • PE.3 • PE.4 • PE.5 • PE.6 • PE.7 	24,0
TOTAL						24,0

4.4.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
4	Los productos de laboratorio	48

4.4.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Prepara disolucións de concentración determinada, para o que realiza os cálculos necesarios e emprega a técnica e o equipamento acaídos.	SI

4.4.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Conocer los sistemas homogéneos y heterogéneos	1	Sistemas homogéneos y heterogéneos	48,0
TOTAL			48

4.4.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA2.1 Identifícanse as principais substancias simples e os compostos químicos fundamentais, coa axuda de sistemas de marcaxe de recipiente ou con documentos sobre especificacións técnicas, mediante a observación e a comparación coas súas propiedades.	• PE.1	S	25
CA2.2 Clasifícanse axeitadamente os compostos químicos atendendo ao grupo funcional e ao estado físico.	• PE.2	S	25
CA2.3 Caracterízanse as disolucións segundo o seu estado de agregación e a súa concentración.	• PE.3	S	25
CA2.4 Realízanse os cálculos necesarios para preparar disolucións expresadas en distintas unidades de concentración.	• PE.4	S	0
CA2.5 Diferenciáanse os xeitos de preparación dunha disolución segundo as exixencias de cada unidade de concentración, e estableceanse as etapas e os equipamentos necesarios para a súa realización.	• PE.5	S	25
CA2.6 Resólvense exercicios de formulación e nomenclatura de compostos químicos utilizando as regras internacionais, e indícase o tipo de enlace polas propiedades dos elementos que os compoñen e a súa situación no sistema periódico.	• PE.6	S	0
CA2.7 Realízase coa seguridade requirida a preparación das disolucións e as súas dilucións, e médronse as masas e os volumes axeitados.	• PE.7	S	0
TOTAL			100

4.4.e) Contidos

Contidos
Métodos de medida e unidades.
Cálculos previos na preparación de disolucións
Operacións de preparación de disolucións.

4.4.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Sistemas homogéneos y heterogéneos		<ul style="list-style-type: none"> •	<ul style="list-style-type: none"> • Entrega tarefas asignadas en esta unidade	<ul style="list-style-type: none"> • pizarra, computadoras, libro texto	<ul style="list-style-type: none"> • PE.1 • PE.2 • PE.3 • PE.4 • PE.5 • PE.6 • PE.7	48,0
TOTAL						48,0

4.5.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
5	La preparación de disoluciones	36

4.5.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA2 - Prepara disolucións de concentración determinada, para o que realiza os cálculos necesarios e emprega a técnica e o equipamento acaídos.	SI

4.5.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 preparar disoluciones a distinta concentración	1	preparación de disoluciones a distintas concentraciones	36,0
TOTAL			36

4.5.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA2.1 Identifícanse as principais substancias simples e os compostos químicos fundamentais, coa axuda de sistemas de marcaxe de recipiente ou con documentos sobre especificacións técnicas, mediante a observación e a comparación coas súas propiedades.	• PE.1	S	0
CA2.2 Clasifícanse axeitadamente os compostos químicos atendendo ao grupo funcional e ao estado físico.	• PE.2	S	0
CA2.3 Caracterízanse as disolucións segundo o seu estado de agregación e a súa concentración.	• PE.3	S	0
CA2.4 Realízanse os cálculos necesarios para preparar disolucións expresadas en distintas unidades de concentración.	• PE.4	S	50
CA2.5 Diferenciáronse os xeitos de preparación dunha disolución segundo as exixencias de cada unidade de concentración, e establecéronse as etapas e os equipamentos necesarios para a súa realización.	• PE.5	S	50
CA2.6 Resólvense exercicios de formulación e nomenclatura de compostos químicos utilizando as regras internacionais, e indicouse o tipo de enlace polas propiedades dos elementos que os compoñen e a súa situación no sistema periódico.	• PE.6	S	0
CA2.7 Realízase coa seguridade requirida a preparación das disolucións e as súas dilucións, e médronse as masas e os volumes axeitados.	• PE.7	S	0
TOTAL			100

4.5.e) Contidos

Contidos
Métodos de medida e unidades.
Cálculos previos na preparación de disolucións
Operacións de preparación de disolucións.

4.5.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
preparación de disolucións a distintas concentracións		•	• Entrega tarefas asignadas en esta unidade	• pizarra, computadoras, libro texto	<ul style="list-style-type: none"> • PE.1 • PE.2 • PE.3 • PE.4 • PE.5 • PE.6 • PE.7 	36,0
TOTAL						36,0

4.6.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
6	La separación de mezclas: métodos mecánicos	36

4.6.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA3 - Separa mesturas de substancias por medio de operacións básicas, tendo en conta a relación entre a operación realizada e o proceso que ten lugar, ou a variable que modifica.	SI

4.6.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Separar mezclas por métodos mecánicos	1	Separación de mezclas por métodos mecánicos	36,0
TOTAL			36

4.6.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA3.1 Identifícanse as características dos constituintes da mestura co fin de elixir unha técnica de separación eficaz.	• PE.1	S	50
CA3.2 Caracterizáronse as técnicas utilizadas máis adoito na separación dos constituintes dunha mestura ou na purificación dunha substancia, e describíronse os seus fundamentos en relación coa natureza dos constituintes.	• PE.2	S	0
CA3.3 Montáronse e desmontáronse os principais elementos que conforman o equipamento e establecéronse as conexións necesarias cos servizos auxiliares, partindo de planos e de esquemas de equipamentos de separación de mesturas.	• PE.3	S	0
CA3.4 Xustificouse o uso de instrumentos ou aparellos na montaxe.	• PE.4	S	0
CA3.5 Preparouse unha determinada mostra para o ensaio ou a análise mediante técnicas de redución de tamaño, con adecuación do seu estado de agregación e purificación.	• PE.5	S	50
TOTAL			100

4.6.e) Contidos

Contidos
Manipulación de substancias.
Separacións mecánicas.
Separacións difusionais.
Procedementos normalizados de operación.

4.6.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Separación de mezclas por métodos mecánicos		<ul style="list-style-type: none"> •	<ul style="list-style-type: none"> • Entrega tarefas asignadas en esta unidade	<ul style="list-style-type: none"> • pizarra, computadoras, libro texto	<ul style="list-style-type: none"> • PE.1 • PE.2 • PE.3 • PE.4 • PE.5	36,0
TOTAL						36,0

4.7.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
7	La separación de mezclas: métodos difusionales	47

4.7.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA4 - Identifica unha substancia ao caracterizala pola medida e a interpretación dos seus parámetros máis salientables.	SI

4.7.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 separación de mezclas por métodos difusionales	1	Separar mezclas por métodos difusionales	47,0
TOTAL			47

4.7.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA4.1 Interpretouse o procedemento que cumpra seguir, e identificáronse as operacións que haxa que efectuar.	• PE.1	S	50
CA4.2 Identificáronse os parámetros da substancia que haxa que medir.	• PE.2	S	50
CA4.3 Preparouse o material, os instrumentos e aparellos de medida para a determinación de parámetros físicos de substancias.	• PE.3	S	0
CA4.4 Preparáronse as disolucións ou reactivos necesarios para efectuar a análise, segundo especificacións do procedemento.	• PE.4	S	0
CA4.5 Medíronse os valores dun conxunto de características necesarias na identificación de substancias (densidade, viscosidade, temperaturas de ebulición e de fusión, pH, cor, etc.).	• PE.5	S	0
CA4.6 Operouse correctamente con expresións matemáticas para realizar cálculos de resultados a través da medida indirecta de datos.	• PE.6	S	0
CA4.7 Representouse graficamente a función e a variable medida, e introducíronse os datos para obter resultados	• PE.7	S	0
TOTAL			100

4.7.e) Contidos

Contidos
Ensaio físico e análises químicas.
Operacións de preparación para a identificación de substancias.
Preparación de disolucións e reactivos.
Medición de parámetros.

4.7.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Separar mezclas por métodos difusionales		•	• Entrega tarefas asignadas en esta unidade	• pizarra, computadoras, libro texto	<ul style="list-style-type: none"> • PE.1 • PE.2 • PE.3 • PE.4 • PE.5 • PE.6 • PE.7 	47,0
TOTAL						47,0

4.8.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
8	identificación y caracterización de sustancias	24

4.8.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA5 - Aplica técnicas habituais para a toma de mostrás clínicas, de augas ou materias primas, seguindo os principais procedementos de identificación, conservación e rexistro, e respectando as normas de control, seguridade e hixiene.	SI

4.8.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Identificar y caracterizar sustancias	1	identificación y caracterización de sustancias	24,0
TOTAL			24

4.8.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA5.1 Realízase a toma da mostra segundo o seu estado físico e comprobase o seu grao de homoxeneidade.	• PE.1	S	0
CA5.2 Comprobase o estado de limpeza e esterilidade do instrumental de toma de mostrás e do envase que vaia conter a mostra.	• PE.2	S	0
CA5.3 Aplicáronse procedementos de identificación da mostra, así como as técnicas de preservación das características da mostra no seu transporte cara ao laboratorio.	• PE.3	S	0
CA5.4 Identifícase o lote, o produto que se vaia mostrear, a data de mostraxe e a identificación unívoca mostra/petición para a marcaxe e a referencia correcta da mostra.	• PE.4	S	0
CA5.5 Identifícase o material de toma de mostrás que se deba utilizar, tendo en conta o estado de agregación en que se ache a mostra, e realizáronse as tomas de mostra seguindo un procedemento escrito, respectando as medidas de seguridade e hixiene.	• PE.5	S	50
CA5.6 Relacionouse o número de unidades de mostraxe necesarias coa necesidade de obter unha mostra homoxénea e representativa, conforme a normativa.	• PE.6	S	0
CA5.7 Realízase a inscrición de entrada no laboratorio, a anotación na ficha de control e o seu rexistro no programa informático de xestión.	• PE.7	S	0
CA5.8 Aplicáronse as técnicas habituais de medida de masa e volume, especificáronse as unidades de expresión, e aplicouse a técnica idónea á alicuota da mostra que se vaia empregar.	• PE.8	S	50
CA5.9 Despois de realizar a análise, almacenouse a mostra coa data de caducidade fixada e dispúxose a devolución da mostra ao envase que a contiña, ou ben a súa destrución segundo a normativa ambiental, ou a súa reciclaxe.	• PE.9	S	0
CA5.10 Discrimináronse as técnicas de dilución ou concentración, neutralización, eliminación ou reciclaxe de mostrás logo de utilizadas, e xustificouse, nun caso dado, a técnica idónea para evitar repercusións ambientais.	• PE.10	S	0
TOTAL			100

4.8.e) Contidos

Contidos
Métodos manual e automático de toma de mostrás.
Equipamento e material de mostraxe.

Contidos
<p>Procedementos de envasamento, transporte, marcaxe e acondicionamento de mostrás.</p> <p>Rexistro das mostrás</p> <p>Preparación e conservación das mostrás.</p>

4.8.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
identificación y caracterización de sustancias		•	• Entrega tarefas asignadas en esta unidade	• pizarra, computadoras, libro texto	• PE.1 • PE.2 • PE.3 • PE.4 • PE.5 • PE.6 • PE.7 • PE.8 • PE.9 • PE.10	24,0
TOTAL						24,0

4.9.a) Identificación da unidade didáctica

N.º	Título da UD	Duración
9	Las muestras	23

4.9.b) Resultados de aprendizaxe do currículo que se tratan

Resultado de aprendizaxe do currículo	Completo
RA6 - Realiza determinacións analíticas clínicas elementais seguindo as instrucións técnicas e aplicando as normas de calidade, seguridade e hixiene, baixo a supervisión do farmacéutico:	SI

4.9.c) Obxectivos específicos da unidade didáctica

Obxectivos específicos	Act	Título das actividades	Duración (sesións)
1.1 Conocer planes de muestreo y tomas de muestras	1	Plan de muestreo y toma de muestras	23,0
TOTAL			23

4.9.d) Criterios de avaliación que se aplicarán para a verificación da consecución dos obxectivos por parte do alumnado

Criterios de avaliación	Instrumentos de avaliación	Mínimos exixibles	Peso cualificación (%)
CA6.1 Asesorouse o paciente sobre as condicións orgánicas ideais para a obtención da mostra e o tipo de recipiente que terá que empregar dependendo da analítica que se vaia realizar.	• PE.1	S	0
CA6.2 Efectuouse a identificación unívoca entre mostra e petición, asociando os códigos ao uso.	• PE.2	S	50
CA6.3 Efectuouse a separación de soro e plasma, e conserváronse correctamente ata a realización das determinacións analíticas.	• PE.3	S	0
CA6.4 Realizáronse determinacións sinxelas de mostras de sangue total, soro, plasma e orina, para o que se elixiu a técnica máis indicada seguindo os procedementos normativizados de traballo e baixo supervisión, aplicando as condicións de seguridade e hixiene.	• PE.4	S	0
CA6.5 Rexistráronse os datos obtidos na realización das análises clínicas de modo axeitado, con precisión e claridade, expresados nas correspondentes unidades na ficha de control e no programa informático de xestión.	• PE.5	S	0
CA6.6 Aplicáronse as técnicas de limpeza, desinfección e esterilización dependendo do grao de contaminación dos materiais e dos equipamentos, de acordo coas normas de seguridade e hixiene.	• PE.6	S	0
CA6.7 Elimináronse os residuos aplicando a normativa ambiental.	• PE.7	S	50
CA6.8 Recoñecéronse os resultados das determinacións analíticas	• PE.8	S	0
TOTAL			100

4.9.e) Contidos

Contidos
Laboratorio clínico: material e equipamento; seguridade, hixiene e prevención de riscos.
Mostras biolóxicas: tipos, obtención, etiquetaxe e conservación.
Principios de métodos analíticos básicos.
Expresión e rexistro de resultados.

Contidos
Protección de datos persoais.
Eliminación de residuos segundo a normativa ambiental.

4.9.f) Actividades de ensino e aprendizaxe, e de avaliación, con xustificación de para que e de como se realizarán, así como os materiais e os recursos necesarios para a súa realización e, de ser o caso, os instrumentos de avaliación

Que e para que	Como			Con que	Como e con que se valora	Duración (sesións)
Actividade (título e descrición)	Profesorado (en termos de tarefas)	Alumnado (tarefas)	Resultados ou produtos	Recursos	Instrumentos e procedementos de avaliación	
Plan de muestreo y toma de muestras	<ul style="list-style-type: none"> • Explicacións 	<ul style="list-style-type: none"> • Atender 	<ul style="list-style-type: none"> • Entrega tarefas asignadas en esta unidade 	<ul style="list-style-type: none"> • pizarra, computadoras, libro texto 	<ul style="list-style-type: none"> • PE.1 • PE.2 • PE.3 • PE.4 • PE.5 • PE.6 • PE.7 • PE.8 	23,0
TOTAL						23,0

5. Mínimos exigibles para alcanzar a avaliación positiva e os criterios de cualificación

Para acadar unha avaliación positiva, o alumnado debe superar tres bloques:

1- Bloque teórico. Realizaránse unha serie de probas a longo do curso co fin de avaliar a aprendizaxe teórica do alumnado. Deben obter un mínimo do 60% sobre a cualificación máxima.

2- Bloque práctico. Realizaránse exames prácticos, traballos individuais e de grupo. Estas probas deben ser superadas obtendo un mínimo do 50% da nota máxima.

Os traballos individuais e de grupo deben obter unha nota mínima de "apto"

3- Actitude e colaboración. Valorarase a actitude do/a alumno/a participando e colaborando co resto do alumnado na boa marcha do proceso de aprendizaxe.

A nota final resultará do seguinte xeito:

60% do bloque teórico + 40% do bloque práctico + 10% da actitude

En cada avaliación se realizará unha proba teórica e outra práctica.

6. Procedemento para a recuperación das partes non superadas

6.a) Procedemento para definir as actividades de recuperación

Haberá unha proba de recuperación da parte teórica e outra proba de recuperación da parte práctica en cada avaliación.

Se non se supera esta proba de recuperación haberá un exame final en xuño, onde o alumnado que teña pendente de superar algunha avaliación poderá examinarse de novo.

Esta recuperación de xuño incluír á totalidade da materia a recuperar (teórica e práctica)

6.b) Procedemento para definir a proba de avaliación extraordinaria para o alumnado con perda de dereito a avaliación continua

O alumnado que perdera o dereito de avaliación continua (PD) por ter superado o 10% das faltas de asistencia (23 h) poderá presentarse a unha proba extraordinaria de avaliación, que consistirá en:

1- Unha proba teórica que abrangue os contidos teóricos impartidos durante todo o curso

2- Unha ou varias probas prácticas no laboratorio de farmacia acompañada pola resolución de cuestións relacionadas coa práctica que se realiza.

7. Procedemento sobre o seguimento da programación e a avaliación da propia práctica docente

O seguimento da programación será documentada por cada docente no modelo "Seguimento da programación" dando conta nas reunións do equipo docente.

No caso de modificacións na programación, xustificarase debidamente e deixarase o correspondente modelo de "Seguimento da programación" anexo a acta de reunión do equipo docente ou do Departamento da familia profesional.

O final de curso cada docente realizará a "Memoria final do módulo" segundo o modelo establecido, na que se incluírán tódalas propostas de mellora feitas durante o curso e que servirán como base para a elaboración das programacións do vindeiro curso.

Ademais realizarase a avaliación final desta programación didáctica, na que se anotarán todas as incidencias acaecidas ao longo do mesmo.

8. Medidas de atención á diversidade

8.a) Procedemento para a realización da avaliación inicial

Realizarase unha avaliación inicial para detectar os coñecementos previos do alumnado en relación ó módulo.

Observarase ó alumnado nas primeiras semanas do curso e os profesores emitirán un informe para o titor/a.

O titor recabará os informes individualizados de avaliación do alumnado repetidor, así como información dos estudos académicos, dos ditames específicos do alumnado discapacitado e da experiencia profesional previa.

A avaliación inicial en ningún caso levará consigo cualificación para o alumnado.

O titor levantará acta dos acordos da sesión de avaliación inicial do equipo docente, e remitirá copia á xefatura de estudos.

8.b) Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados

Para o alumnado que, trala avaliación inicial, se detecte necesidade de reforzo educativo, adaptaranse aqueles aspectos do proceso de ensinanza-aprendizaxe susceptibles de modificación (tarefas, recursos, tempos, modalidade de avaliación...) que permitan ao alumnado a adquisición dos resultados de aprendizaxe do módulo, requisito imprescindible para a superación do mesmo.

9. Aspectos transversais

9.a) Programación da educación en valores

Favorecerase a igualdade entre homes e mulleres, así como a integración de alumnado con discapacidade, a través de actividades interactivas e colaborativas, non so transmisivas.

Fomentarase o respecto mutuo, a igualdade de trato e a liberdade de pensamento.

9.b) Actividades complementarias e extraescolares

Durante o primeiro trimestre (se fose posible) co fin de fomentar o coñecemento entre os alumnos:

- Visita guiada o Museo etnográfico Liste de Vigo
- Visita guiada ó Xardín Botánico de Vigo

Durante o segundo trimestre (se fose posible) as actividades complementarias e extraescolares irían enfocadas ó reforzamento do proceso de ensinanza dos módulos:

- Visita guiada a Cofano
- Visita guiada a un laboratorio farmacéutico